

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

איג

ערב שבת קודש
פרשת שמות
י"ז בטבת התשע"ד

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ז בטבת ה'תשע"ד - כ"ד בטבת ה'תשע"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ז בטבת	הלי סנהדרין פרק יט-כא.	הלי שאר אבות הטומאות פרק ט.	מל"ת רפ. מ"ע קעז. מל"ת רעו. עדר.
ש"ק	י"ח בטבת	פרק כב-כד.	פרק י.	מל"ת שטו. רפא. שטז.
א'	י"ט בטבת	פרק כה-כו. הלי עדות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יא.	מל"ת שיז. מ"ע קעח.
ב'	כ' בטבת	פרק כז-כח.	פרק יב.	מ"ע קעט.
ג'	כ"א בטבת	פרק כז-כח.	פרק יג.	מל"ת רצא.
ד'	כ"ב בטבת	פרק כח-כט.	פרק יד.	מל"ת רפח.
ה'	כ"ג בטבת	פרק לא-לג.	פרק טו.	מל"ת רפו.
ו'	כ"ד בטבת	פרק יד-טז.	פרק טז.	מל"ת רפז.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש	צות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', י"ז בטבת	4:31	5:19	5:42	6:45	9:06	11:38	12:08	4:39.7	5:06
ש"ק, י"ח בטבת	4:31	5:20	5:42	6:45	9:06	11:39	12:09	4:40.2	5:07
א', י"ט בטבת	4:32	5:20	5:43	6:46	9:07	11:39	12:09	4:40.7	5:07
ב', כ' בטבת	4:32	5:21	5:43	6:46	9:07	11:40	12:10	4:41.2	5:08
ג', כ"א בטבת	4:33	5:21	5:44	6:47	9:08	11:40	12:10	4:41.7	5:08
ד', כ"ב בטבת	4:33	5:22	5:44	6:47	9:08	11:41	12:11	4:42.3	5:09
ה', כ"ג בטבת	4:34	5:22	5:45	6:48	9:09	11:41	12:11	4:42.9	5:10
ו', כ"ד בטבת	4:34	5:23	5:45	6:48	9:09	11:42	12:12	4:43.5	5:10

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "ככמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
שמות	4:04	5:20	4:17	5:21	4:07	5:18	4:22	5:23
וארא	4:07	5:23	4:21	5:25	4:11	5:22	4:26	5:27

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

עצם הנפש אינה נתונה בגלות

למה רומזת התורה באומרה "איש מבית לוי" ו"בת לוי" במקום לומר עמרם ויוכבד? • על-ידי היגיעה לזכך ולהעלות גם את הגוף, מאירים את האמת שבטבע העולם עצמו • ה"מודה אני" הוא הביטול שבעצם הנשמה, על-ידו מאירים את שאר כוחות הנפש • הימים האלה נזכרים – יום ההילולא של אדמו"ר הזקן • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ויש כאלו שאצלם הרי זה באופן ש"מציץ מן החרכים"⁵; אבל צריכים לעשות "חרך", חור בקיר, חור במחיצה המפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים, וכאשר עושים חור, אזי נכנס האור, ומתבטל העלם הטבע.

וזהו ענינה של הגאולה הפרטית של כל אחד מישראל, הגאולה שבנפשו, וזה גופא מביא את הגאולה הכללית (כמבואר באגרת הקודש⁶), בקרוב ממש.

ב. על פי זה יובן גם מה שבעניין העבודה דורשים ב' דברים שלכאורה הם הפכיים: מחד גיסא דורשים להסיר את ההעלם של טבע העולם, ויחד עם זה דורשים להאיר את העולם עצמו, ולא בדרך מקיף, אלא באופן פנימי דווקא (וכידוע מאמר רבינו הזקן⁷ בנוגע לגאולה די"ט כסלו, שהיה יכול לפעול על-ידי מקיפים, אלא שכל העניינים צריכים להיות נמשכים בעולם דווקא), ולכאורה הרי הם ב' הפכיים?

ועל דרך "שבור חבית ושמור את יינה"⁸: חבית, היא הכלי שמפסיק בין היין – "יינה של תורה",

א. עניין הגאולה הוא עיקר ענינה של פרשת שמות, פרשת הגאולה: בפרשיות שלפני זה נתבאר בפרשיות עניין הירידה למצרים, ואילו בפרשת שמות – הנה רק בפסוקים הראשונים מדובר אודות הגלות, אבל מיד לאחרי זה מתחיל סיפור לידת מושיען של ישראל, משה רבינו, גואל ראשון וגואל אחרון¹,

ובאופן שמיד בלידתו – "ותרא אותו כי טוב הוא"², כיוון ש"נתמלא הבית כולו אורה"³, והיינו, ש"בית" קאי על העולם כולו, שמצד עצמו הרי הוא "מתנהג באפילה"⁴, וצריך לבוא יהודי ולהאיר בו – "התחיל להאיר", וזהו ענינו של משה, שמיד כשנולד נעשה אור בעולם, ומתבטל העלם הטבע. והרי עניין האור הוא – שמאיר בכל מקום, אלא צריכים רק לפתוח חלון, וכאשר פותחים חלון, אזי מאיר האור.

"הנה זה עומד אחר כתלנו"⁵, אלא שיש כאלו שאצלם הרי זה באופן ש"משגיח מן החלונות"⁵,

1 ראה שמור פ"ב, ד"ו. זח"א רנג, א. שעה"פ ויחי מט, יו"ד. תו"א פרשתנו עה, ב.

2 פרשתנו ב, ב.

3 פרש"י עה"פ.

4 בר פ"ב, ג.

5 שה"ש ב, ט.

6 ס"ד.

7 ראה לקו"ד ח"א כט, א.

8 ב"ב טז, א.

"נכנס יין יצא סוד"⁹ – ובין העולם. וצריכים לשבור את החבית, וביחד עם זה, לשמור את יינה, שהיין יהיה בשלימותו בעולם.

עניין כזה הוא בבחינת "מעשה נסים", והרי אין סומכין על הנס¹⁰, ועד שבנוגע לענייני תורה ומצוות יש שקלא וטריא אם יכולים לקיים מצווה עליידי עניין שהוא מעשה נסים¹¹.

ג. ויובן בהקדם המסופר בפרשת השבוע בנוגע ללידת מושיעין של ישראל, עליידי זה ש"וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי"¹²:

לכאורה היה צריך לומר "וילך עמרם ויקח את יוכבד", שזהו לשון קצר יותר, ויודעים ברור במי המדובר. ומדוע נאמר "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי"? – וכיוון שבתורה שבכתב מדוייק כל פרט, מובן, שכאן לא נוגע עניינם של עמרם ויוכבד, כי אם ענינו של לוי – "איש מבית לוי", ו"בת לוי".

עניין זה – "איש מבית לוי" ו"בת לוי" – מבואר באורי התורה לצמח צדק¹³ באותיות הקבלה. ויש לבאר זה באותיות פשוטות בנוגע לעבודת האדם, כדלקמן.

ד. ענינו של שבט לוי הוא – "יורו משפטין ליעקב"¹⁴ – לימוד התורה. ועניין זה היה לא רק בזמן שבית המקדש היה קיים, שהיו נותנים לשבט לוי תרומות ומעשרות, וה' הוא נחלתם¹⁵, כך, שמה יעשה הבן ולא ילמד תורה, אלא גם בהיותם במצרים בגלות ושעבוד, היה שבט לוי עוסק בתורה, ועד שאפילו ה"מלך חדש במצרים אשר לא ידע את יוסף"¹⁶ אינו יכול לנגד ללימוד התורה של שבט לוי, ואומר בעצמו: "לכו לסבלותיכם"¹⁷,

(9) עירובין סה, סע"א. וש"נ.

(10) פסחים סד, ב.

(11) ראה לקו"ש ח"ה ע' 80 ואילך. חל"א ע' 48 ואילך. חל"ה ע' 226.

(12) פרשתנו ב, א.

(13) פרשתנו ע' נד ואילך.

(14) ברכה לג, י"ד.

(15) קרח יח, כ. עקב י"ד, ט. וראה רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ג הי"ב.

(16) פרשתנו א, ח.

(17) שם ה, ד ובפרש"י. וראה לקו"ש חט"ז ע' 29. וש"נ.

לעבודה שלכם.

ועל דרך זה יש בכל אחד ואחד "שבט לוי" שבנפשו, שעל זה אין הגלות יכול לנגד – שזהו עניין אמירת "מודה אני";

בנוגע לנטילת ידיים ("נעגל וואסער"), יכולה להיות התנגדות של היצר הרע, שלא יכין בלילה את הכלי שבו ייטול ידיו, כיוון שהמים עלולים להישפך, ואין זה נאה כו'; אבל כאשר מדובר אודות אמירת "מודה אני" – הרי זה עניין ההודאה והביטול של עצם הנשמה לעצמותו יתברך, ועל זה אין הגלות מעלים, ולכן אומרים זאת אפילו כאשר הידיים טמאות עדיין, ללא הזכרת שם, וללא צורך בעניין של הבנה והשגה¹⁸.

מהיכן בא עניין זה? – הגה ידוע¹⁹ בפירוש הפסוק²⁰ "וישכם לבן בבוקר", שבכל בוקר מאיר בחינת לובן העליון, וגילוי זה מעורר את עצם הנשמה, ועל זה לא יכול להיות עניין של העלם והתנגדות.

זוהי בחינת לוי שבכל אחד ואחד מישראל.

ה. אמנם, לא די בכך שעצם הנשמה הוא בשלימות, אלא צריך להתייגע וללחום עם היצר הרע ולפעול שהתעוררות עצם הנשמה תאיר בכל פרטי כוחותיו.

וזהו עניין "איש מבית לוי":

לכאורה אינו מובן: מדוע נאמר "איש", ולא "אדם", שהוא התואר היותר מעולה בין ד' התוארים אדם איש גבר ואנוש²¹, ומצד גודל מעלתו של עמרם, כדאיתא בגמרא²² שמת בעטיו של נחש, היה ראוי להיקרא בתואר "אדם"?

אך העניין הוא – שהתואר "איש" מורה על עניין המלחמה, כדאיתא בגמרא²³ ש"אין איש אלא הקב"ה, שנאמר²⁴ ה' איש מלחמה". ולכן נאמר כאן "איש מבית לוי", כיוון שצריך להיות עניין המלחמה, לעורר את עצם הנשמה, שתאיר בכל פרטי הכוחות.

(18) ראה קונטרס עניינה של תורת החסידות ס"א. וש"נ.

(19) ראה תו"א ותו"ח ס"פ ויצא.

(20) ויצא לב, א.

(21) לקו"ת שה"ש כה, א. ובכ"מ.

(22) שבת נה, ב. וש"נ.

(23) סוטה מב, רע"ב. וש"נ.

(24) בשלח טו, ג.

ומתגלה בחינת משה שבו (כדאיתא בתניא³⁴ שיש בחינת משה בכל אחד ואחד מישראל), ונעשה אצלו העניין דנתמלא הבית - הגוף הגשמי והעולם - כולו אורה, שמאיר האמת בטבע עצמו, והטבע אינו מעלים.

זוהי הגאולה הפרטית שלו, וכידוע תורת הבעל-שם-טוב³⁵ שכשם שישנו גלות מצד האומות, כמו כן ישנו גלות מצד היצירה-הרע, ועל זה נאמר³⁶ "קרבה אל נפשי גאלה".

ועל-ידי הגאולה הפרטית באה גם הגאולה הכללית, בקרוב ממש.

* * *

ח. הפירוש הפשוט של "ואלה שמות בני-ישראל" הוא - ילדי-ישראל ("אידישע קינדער"), וכמו שכתוב בהמשך הפרשה³⁷ "ובני-ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד", שבזה היתה תלויה הגאולה ממצרים, והיינו, שכאשר נשלם מספר בני-ישראל, אזי היתה יכולה להיות היציאה ממצרים.

וכן הוא גם בנוגע לגאולה העתידה, כדאיתא בגמרא³⁸ "אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף" (באותו אוצר ששמו גוף).

אלא שיש חידוש בגאולה העתידה לגבי גאולה יציאת מצרים - שבגאולה דיציאת מצרים היה מספיק ש"בנערינו ובזקנינו נלך"³⁹, ואילו בגאולה העתידה יצטרכו לקחת את כולם⁴⁰.

ולכן, צריכים להשתדל ביותר בעניין זה, וכתורת אדמו"ר הזקן⁴¹ שהמצווה הראשונה בתורה היא "פרו ורבו"⁴², שיהודי צריך לעשות עוד יהודי, והיינו, שצריכים להשתדל גם בנוגע לנשמות

ו. אמנם, גם כאשר מעורר את עצם הנשמה שתאיר בכל פרטי כוחות נפשו, אבל לא נוגע לו מה נעשה עם הגוף - אין זה מספיק עדיין, ועל זה נאמר שהעבודה של "איש מבית לוי" היא - "ויקח את בת לוי":

"בת לוי" - קאי על הגוף, שגם הוא נקרא בשם "לוי", דכשם שהנשמה נקראת בשם לוי, על שם "לילה אישי אלי"²⁵, כך נקרא גם הגוף בשם "לוי", כיוון שגם הוא קשור עם הקב"ה, שהרי מדובר אודות גופו של איש ישראל, שעליו נאמר "ובנו בחרת מכל עם ולשון"²⁶, כמבואר בתניא²⁷ שקאי על הגוף.

והעבודה היא - "ויקח את בת לוי", "עשה בה ליקוחין"²⁸, והרי "אשה כשרה עושה רצון בעלה"²⁹, והיינו, שנעשה יחוד הנשמה עם הגוף, והגוף ממלא את רצון הנשמה.

וזהו "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי" - שכאשר ה"איש מבית לוי" לוקח את "בת לוי", אזי נעשה בבחינת מהלך, וכידוע³⁰ בעניין ירידת הנשמה בגוף, שבהיותה למעלה הרי היא בבחינת "עומד", ודווקא על-ידי ירידתה למטה והתלבשותה בגוף נעשית בבחינת מהלך.

ז. ועל-ידי "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי" - אזי נעשים "תולדות", שזהו עניין המצוות, שקיומם הוא על-ידי נשמה בגוף דווקא, כמבואר בתורה אור בפרשתנו³¹ על הפסוק³² "הבאים ישרש יעקב".

ו"אין מקרא יוצא מידי פשוטו"³³ - שעל-ידי "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי" נולד מושיען של ישראל, משה רבינו, וכן הוא בכל אחד מישראל - שעל-ידי העבודה והגיעה שהנשמה תאיר בגוף הגשמי, נולד

34 רפמ"ב.
35 ראה כתר שם טוב סצ"ט. תולדות יעקב יוסף ר"פ שמיני.
36 תהלים סט, יט.
37 א, ז.
38 יבמות סב, סע"א (ובפרש"י). וש"נ.
39 בא יו"ד, ט.
40 ראה גם תו"מ חכ"ט ע' 233. וש"נ.
41 ראה סה"ש תרצ"א ע' 262. תש"א ע' 46. וראה גם תו"מ שם ע' 149. וש"נ.
42 בראשית א, כח.

25 ויצא כט, לד.
26 נוסח ברכות ק"ש.
27 פמ"ט (סט, סע"ב ואילך).
28 פרש"י עה"פ.
29 תרבא"ר פ"ט. הובא ברמ"א אה"ע סוסס"ט.
30 ראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך). ובכ"מ.
31 נג, ג ואילך.
32 ישע"י כז, ו.
33 שבת סג, א. וש"נ.

ששייך ליום ההילולא של אדמו"ר הזקן. עניין ההסתלקות הוא - כמבואר באגרת הקודש⁴⁹ שאז עולה למעלה כל עבודתו שעמל בה במשך כל ימי חייו.

וכן הוא בכל שנה ושנה, כידוע מה שכתוב בכתבי האריז"ל⁵⁰ על הפסוק⁵¹ "והימים האלה נזכרים ונעשים", שעלידי זה ש"נזכרים", חוזרים ו"נעשים" כל העניינים עוד הפעם.

ולא זו בלבד שחוזר ונעשה באותו אופן כפי שהיה בפעם הראשונה, אלא בכל שנה חוזר ונעשה באופן של הוספה - על-דרך המבואר באגרת הקודש⁵² בנוגע לראש-השנה, ש"בכל שנה ושנה יורד ומאיר . . . אור חדש עליון יותר שלא היה מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה", ועל דרך זה הוא בנוגע לכל העניינים.

ועניין זה נוגע לכל השייכים והמקושרים אליו ההולכים בעקבותיו, שצריכים לקחת תוספת התעוררות כו' בכל הקשור להליכה באורחותיו נצח סלה ועד⁵³.

ויהי רצון שבעגלא דידן יקויים סיום והותם דברי הצמח-צדק שם: "ה' יחיש ביאת גואלנו, והקיצו ורננו שוכני עפר⁵⁴, והוא בתוכם, ישמיענו נפלאות מתורת ה' תמימה משיבת נפש בגוף, כי טל תורה מחיה, אמן כן יהי רצון, בעגלא ובזמן קריב⁵⁵".

(מהתוועדות ש"פ שמות, כ"ג טבת, ה'תשכ"ב.
תורת מנחם כרך לב עמ' 366-367, בלתי מוגה)

(49) סו"ך-י"כ"ח.

(50) ראה רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

(51) אסתר ט, כח.

(52) סי"ד.

(53) ראה אגה"ק סו"ך שם (קמו, א).

(54) ישעי' כו, יט.

(55) ראה גם הערות כ"ק אדמו"ר במכתב מוצש"ק שמות כ"ג אור לכ"ד טבת שנה זו (אג"ק חכ"ב ע' צז).

שכבר נתלכשו בגופים, עלידי הפצת היהדות ועד להפצת המעיינות דתורת החסידות בכל מקום ומקום, עד לחוצה, ואכן, מדור לדור ("וואס אַ דור ווייטער") הולכת וגודלת ההשתדלות בהפצת החסידות בכל מקום.

גם כאשר מדובר אודות ילדים שצריכים ללמד אל"ף-בי"ת, ולכאורה אין חילוק בין אל"ף-בי"ת חסידי לסתם אל"ף-בי"ת - הנה גם ב"מקום" זה צריכה להיות הפצת המעיינות. (וסיים כ"ק אדמו"ר:)

כיוון שהגיעו לכאן ילדים⁴³ שמקבלים חינוך על טהרת הקודש, "קודש"⁴⁴ מלה בגרמי⁴⁵, ובזה כלול גם הפצת מעיינות החסידות - יאמרו כולם יחד "לחיים", וכנהוג אצל חסידים - מתוך ניגון שמח⁴⁶.

* * *

ט. ...ב"מענה לשון" שהדפיס כ"ק מו"ח אדמו"ר עוד לפני המלחמה הראשונה⁴⁷, נדפס גם העתק מכתב יד קודש של הצמח-צדק על דבר הסתלקות אדמו"ר הזקן, ושם הלשון הוא בנוגע לזמן ההסתלקות (לא רק כמו בהקדמת השולחן ערוך: "במוצאי שבת קודש כ"ד טבת", אלא) "במוצאי שבת קודש כ"ג אור לכ"ד טבת".

ובעמדנו ביום השבת קודש לאחר חצות, ששייך כבר לשבוע הבא, שלכן, בתפלת מנחה, שזמנה לעת ינטו צללי ערב⁴⁸, קורין בתורה בפרשה השייכת לשבוע הבא - נמצאים אנו בזמן

(43) מהעיר בוסטון (המו"ל).

(44) זח"ג צד, ב.

(45) חסר קצת (המו"ל).

(46) ניגנו הניגון 'האדרת והאמונה', וכ"ק אדמו"ר עודד את השירה בידיו הק' (המו"ל).

(47) ווילנא, תער"ב.

(48) לשון הכתוב - ירמ' ו, ד.

חמורו של משיח

שלמות שעבוד החומר לקדושה על־ידי משיח

בפרקי דרבי אליעזר איתא שהחמור שנאמר במשיח "עני ורוכב על חמור", הוא החמור שנאמר במשה רבינו, "וירכיבם על החמור", והוא החמור שנאמר באברהם אבינו – "ויחבוש את חמורו". והיינו, שאברהם, משה ומשיח מהווים המשך של אותו עניין: אברהם – התחיל "שני אלפים תורה", משה רבינו – קיבל את התורה מסיני ומסרה לכל ישראל, ותכלית מתן־תורה תתגלה על־ידי מלך המשיח.

ואף־על־פי־כן יש חילוק בין השימוש של אברהם בחמור, והשימוש של משה, ועד לשימוש של משיח: באברהם נאמר רק שהשתמש בחמור עבור העצים והמאכלת; הוא בעצמו עם הנערים הלכו רגלי, ורק את העצים והמאכלת – עניינים המסייעים לאדם – הניח על החמור.

במשה רבינו נאמר "ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור" – אשתו ובניו קרובים הרבה יותר לאדם מאשר עצים ומאכלת, שהרי אשתו היא "עזר כנגדו", "כגופו דמיא", ו"ברא כרעא דאבוה", והרי רך הוא חלק התחתון שבאדם עצמו.

ובמשיח נאמר "עני ורוכב על חמור", היינו, שמשיח עצמו יהיה רוכב על חמור. עניין השימוש ורכיבה על החמור הוא – שעל־ידי זה יכול האדם וענייניו לבוא למקום כזה, שמצד גובהו או ריחוקו, אי־אפשר להגיע אליו ללא החמור.

וכן הוא גם בעניין רכיבה על החמור ברוחניות, – ש"חמור" מורה על "חומר", כפירוש הידוע של הבעל שם טוב על הפסוק "כי תראה חמור גו" – היינו, שעל־ידי בירור וזיכוך החומריות והגשמיות, יכולים להגיע ולהתעלות למדרגה כזו שהנשמה מצד עצמה אינה יכולה להגיע לשם, כמו שכתוב "ורב תבואות בכוח שור".

בזמנו של אברהם אבינו – התחלת שני אלפים תורה, היינו, בהתחלת העבודה – לא היה יכול עדיין החומר והגשם להעלות את האדם עצמו, כיוון שהגשם עצמו לא נעשה עדיין קדושה, כמבואר בריבוי מקומות שהייתה עדיין הגזירה של "בני רומי לא ירדו כו"; הפעולה הייתה יכולה להיות רק בדברים המסייעים – עצים ומאכלת – שעל־ידי העבודה בבירור הגשם, יהיו הם באותו זמן מסייעים לקדושה.

אצל משה רבינו, נעשה על־ידי החמור עלייה בעניינים התחתונים של האדם עצמו – כיוון שאחרי גלות מצרים ומתן־תורה נעשה זיכוך גם בחומר העולם, עד שהגשם עצמו נעשה קדושה על־ידי המצווה. [...]

אבל אף־על־פי־כן, גם אז הייתה העלייה רק בחלקים התחתונים של האדם – אשתו (כגופו) ובניו (ברא כרעא דאבוה), ועד לכוחות הגלויים של הנשמה שירדו למטה והתלבשו בגוף. –

ואילו בביאת המשיח יבוא לגילוי עניין עמוק יותר – "עני ורוכב על חמור": אז תתגלה מעלת הגוף על הנשמה – "אשת חיל עטרת בעלה", ואפילו בבחינות חיה יחידה שבנפש תהיה עלייה על־ידי בירור החומר. בביאת המשיח יתגלה השרש האמיתי של יש הנברא, שהאמתיות של יש הנברא הוא יש האמיתי, ולכן, על־ידי בירור החומר, בירור יש הנברא – תהיה עלייה גם בעצם הנשמה.

(תורת מנחם ה'תשח"ו כרך כא, עמ' 211:212)

"כאשר ישא האומן את היונק"

צעד אחר צעד הדריך הרבי את מרת זיוה פש שהתקרבה לחב"ד ולרבי
וסחפה עמה את בעלה ר' איסר שי' וילדיהם אשר זכו לקירובים רבים
• עשרות מכתבים בעלי יחס אישי • על דרישת־שלום שביקש הרבי
למסור לקיבוץ... וכיצד הגיב לתמונות הילדים? • סיפורה של שליחות
בקיבוץ "עין הנציב" • רשימה ראשונה – בפרסום ראשון

הרבי: תעשו לי טובה, שליחות בשבילי, ותקימי
קופה.

ז.פ.: איפה להניח את הקופה [=השאלה נבעה
מחוסר הבנה – האם כוונת הרבי לקופת גמילות
חסדים או קופת צדקה?]

הרבי: נכון שבקיבוץ יודעים שאת נמצאת כאן,
אזי בדרך דיפלומטית תבקשי מהנהלת הקיבוץ
שיקבעו את הקופה במקום [=בולט, כך] שכולם יתנו
[בתוכה] צדקה.
(והוסיף:)

ושלא ידעו שההצעה באה ממני, שלא יחשבו
שזה ה'ביזנס' שלי (=הכוונה שזה מיועד למוסד
חב"די).

[הרבי הגיש לי 300 לירות ואמר:]

רצוני להיות הראשון לתת צדקה בקופה.

והשיב לב אבות

ז.פ.: אבי שיחי' רוצה לחזור בתשובה ואינו
יכול.

הרבי: אביך שיחי' נטל עבורך 'משקה' [בעת
חלוקת ה'כוס של ברכה' במוצאי ראש השנה
(תשל"ז)].

לקבוע בקיבוץ קופת צדקה

ברשימה שלפנינו שמחנו לקבל לפרסום
מרשימותיה של מרת זיוה תחי' פש, המתעדות
שלוש 'יחידויות' – בשני זמני 'יחידות', וקטע נוסף
בעת ברכת פרידה. רשימות אלו נכתבו בשעתו על
ידה והוכנו עתה לדפוס בשינויי עריכה קלים.
ב"ה. יום ראשון, אור ליום שני א' דראש־חודש
מר־חשון תשל"ז (יחידות בת 14 דקות – מהשעה
2:50 לפנות בוקר):

הרבי: ראשית, תודה לך עבור הבשורות הטובות.
תישארו בקיבוץ, ועלייך לדעת שנכוננו לכם מאבקים
בכל אשר תפנו, אך בקשתי היא שתתמודדו עם
המאבקים בשמחה ובטוב לבב ובחיוך על השפתיים.
את צריכה להיאבק בשקט להמשיך את
ה'מבצעים' [=פעולות מבצעי המצוות], ולאט לאט,
לבסוף יסכימו בקיבוץ [הדברים נסובו בקשר לסירוב
הקיבוץ לבקשת הבן הגדול ללמוד בישיבה]. ובעלך,
אף־על־פי שיתממה, בסופו של דבר יהיה כראוי.
ותזכו – את ובעלך – לגדל את הילדים, בעזרת ה',
לתורה מצוות ומעשים טובים.

הרבי: האם את מוכנה לעשות לי טובה?
ז.פ.: בטח!

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

זנוח מונדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשמ"ג
ברוקלין, נ.י.

דורו
מלכה
מנחם מענדל
שלום
שיחיו

שלום וברכה!
לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל
לטובה ולברכה, הנני בזה להביע להם ברכתי, ברכת כתיבה
וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיית וברוחניות.

בברכה
(זה נתיב)

המכתבים שלהם נתקבלו, ותודה רבה.

מכתב לילדי משפחת פש, ימי הסליחות תשמ"ג

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

זנוח מונדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כ"ב חשוון, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

מרת זיוה חתי' פש
קבוץ עין הנצי"ב

ברכה ושלום:
מאשר אני קבלת מכתבה מ'חשוון, ורב תודות
לה כער הבשורות טובות שבו. ויהי רצון שחמיר
כל הימים הבשר אך טוב.
תודה רבה ביחוד בעד הנחת רוח שגרמה לי
על ידי מכתבי בני' שיהיו. ומצורף בזה מענה
להם, ואט יש צורך בביאור נוסף בודאי תוכל
להסביר להם.

בברכה

מכתב הרבי לגב' פש בתאריך כ"ב בחשוון התשל"ז

כפליים לתושייה

הרבי: האם קיבלת דולרים בהתוועדויות? [=]
הרבי נהג למסור ל'טנקיסטים', הפעילים שנטלו
חלק במבצעי המצוות באמצעות ניידות המצווה,
דולרים כשליחות לצדקה לחלק לקהל, וכן עבור
הנשים].
ז.פ.: כן, אבל התיק שבו היו מונחים הדולרים
נגנב ממני.

הרבי: האם היו בתיק דרכון ותעודות?
ז.פ.: היו שם רק תעודות והן חזרו עם התיק
[הרבי נטל 14 שטרות של דולר - כי בתקופה
ההיא התקיימו שבע התוועדויות שבסופן קיבל
כל אחד מהמשתתפים/ות 2 דולר - והגיש לי].

* * *

[ז.פ. כתבה לרבי שהיא רגילה לעשן]
הרבי: עישון סיגריה אינו בריא לגוף ולבסוף לא
בריא לנשמה, והעישון גורם להתנהגות בלתי ראויה.

* * *

ז.פ.: הנה התמונות של הילדים.

הרבי: האם נולדת בניו-יורק?
ז.פ.: לא.

הרבי: האם ההורים היגרו לארצות הברית?
ז.פ.: כן.

הרבי: היכן מתגורר אביך?
ז.פ.: בשכונת בורו-פארק.

הרבי: את נמצאת במקום לבד ואת יחידה. לך
קשה יותר, ואילו אביך מתגורר בבורו-פארק בין
אנשים שומרי מצוות, וקשה לו?...

הרבי: למה הוא רוצה לחזור בתשובה? הוא לוקח
דוגמה ממך? [חיוך רחב נסוך על פני קודשן].
הרבי: איפה אביך עובד?
ז.פ.: בדפוס.

הרבי: האם הוא עצמאי?
ז.פ.: לא, הוא עובד בדפוס עיתון 'הדואר'.

הרבי: ומה עם האימא, גם היא רוצה לחזור
בתשובה?
ז.פ.: לא, אימא דתייה, והייתה תמיד דתייה.

[הרבי הגיש 3 דולרים עבור אבא, 3 דולרים
עבור אימא ולכל אחד (מששת) הילדים שיחי',
עבורי, ועבור (איסר) הבעל].

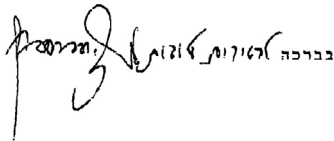
פס-קיבוץ עין הנצי"ב
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn N Y 11213
 493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כא' אייר תשל"ז
 ברוקלין, נ.י.

מרת זיוה חי'

ברכה ושלוש!
 מאשר הנני קבלה מכ' ובהקבשה ברכה
 פ"נ מירס ה' אייר וכו'
 ובעת רצון יקראו על ציון כ"ק מו"ח
 אדמו"ר זצוקללה"ה נבב"מ זי"ע.

בברכה (אזינו) וכו'

הרבי הוסיף ואישר גם את קבלת המכתבים הנוספים, במכתב לגבי פש בתאריך כ"א באייר תשל"ז

גם אם לא מסכימים לדרך...

הרבי: האימא חזרה (לארץ הקודש), והכל בסדר עם אבא ואימא?
 ז.פ.: אימא חזרה, ומקווים שהכול יהיה בעזרת ה' בסדר.
 הרבי: ומה עם העבודה של האבא? יש פרנסה? האם קיבל איזו משרה?
 ז.פ.: לא, אבא אינו עובד.
 הרבי: בוודאי מקבל כסף בתור unemployment (דמי אבטלה) או חברה אחרת.
 ז.פ.: כן.
 הרבי: בוודאי לא מספיק לפרנסה, ו[יהי רצון] שהמצב יהיה בסדר ויקוים בך 'געת ומצאת'.
 דרישת-שלום לקיבוץ – אפילו אם אינם מסכימים לדרך שלי (בחיוך רחב).
 צריך ללכת בדרכי נועם, נסיעה טובה ותבשרו בשורות טובות.

הרבי (שמח מאוד ובחיוך): לך יש את האורגניל, ולי התמונות.
 תודה רבה עבור הבאת התמונות (חזר על דבריו ב' פעמים).

ברכת הפרידה יום שלישי ג' מרחשון תשל"ז 11:50 לפני-הצהריים ליד המעלית.
 הגב' ז.פ. והוריה עמדו, הרבי עבר ואמר שלום.
 על סף חדרו של הרבי אמר המזכיר הרה"ח הרב בנימין קליין לרבי: זיוה באה להיפרד. הרבי (שב על עקבותיו ואמר): נסיעה טובה, ונשמע בשורות טובות!
 (המשיך לחדרו וחזר ואמר):
 האם מסרת לאביך את תוכן שיחתנו [אודותיו]?
 ז.פ. (התבלבלה לגמרי ושאלה): מה?
 הרבי: זה אביך?
 ז.פ.: כן.
 הרבי: האם מסרת לו את תוכן שיחתנו?
 ז.פ.: כן.
 הרבי הביט על האב ואמר: נו, תבשר בשורות טובות.

פנה לז.פ. ואמר: נסיעה טובה (ונכנס לחדרו הקדוש).

כאשר יענו – כן יפרוץ

יום שני אור ליום ג' כ"ו תשרי תשמ"א (יחידות בת 3 דקות).
 מרת ז.פ. ובנה הבכור מרדכי שיחי' (בן 15).
 הרבי: מה עם הישיבה של הבן, האם זה הסתדר?
 ז.פ.: לא, בקיבוץ לא הסכימו.
 הרבי: מה הטעם (שלא הסכימו)?
 ז.פ.: אין טעם.
 הרבי: כמו שלא הסכימו בלי טעם, כך יסכימו בלי טעם. אם זה מתעכב – כנראה העיכוב משמים כדי שיוכל לעשות 'פרצת' ולהוות דוגמה חיה ומזהירה לאנשי הקיבוץ. ושיצליח.
 (וכן ברך את ז.פ. שתצליח בעבודתה).

<p>פ-ש קיבוץ עין הנצי"ב RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON Lubavitch 770 Eastern Parkway Brooklyn, N. Y. 11213 Hyacinth 3-9250</p>	<p>מנחם מענדל שניאורסאהן ליובאוויטש 770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ.י. ב"ח, טז' שבט תשל"ז ברוקלין, נ.י.</p>
<p>מרה זיוה הי"ד</p>	
<p>ברכה ושלום!</p>	
<p>מאשר הנני קבלה מכ' ובו בקשה ברכה פ"ג מיום ט' טבה</p>	
<p>ובקשה רצון יקרא על ציון כ"ק פו"ח ארמו"ר זצוקלה"ה נבג"ט זי"ע.</p>	
<p>מהעצות לזיקנה טובה - נוסף על העיקר הנהגה יומית על פי התורה - התחזקות בבטחון אמתי בהשם.</p>	
<p>בברכה לרוב נחת אמתי - ביחד עם בעלה שי' - מכל ילדיהם שיחי ולהצלחה רבה בהפצת היהדות</p>	

"מהעצות לזיקנה טובה - התחזקות בבטחון אמתי בהשם". מכתב בתאריך
 ט"ז בשבט תשל"ז

קודם ליחידות הראשונה - במוצאי
 ראש השנה תשל"ז, ניגש אביה של מרת
 זיוה פש - ר' חי רצאבי לעמוד בתור
 בעת חלוקת 'כוס של ברכה'. כשעמד
 מול הרבי (אחרי שלש וחצי שעות
 המתנה) אמר: "זיוה מבקשת 'משקה'".
 הרבי: איזו זיוה? (חזר על שאלתו שוב
 ושוב ושאל): זיוה פש?
 - האב היה המום. והרבי המשיך:
 זיוה פש, מה היא בשביל כבודו?
 חי רצאבי: היא בתי.
 הרבי: יש לך בת בעלת מידות
 טובות ונכדים נחמדים (ונתן לו בקבוק
 'משקה').
 דושיח זה גרם לר' חי לרצות לעלות
 בדרך העולה בית א"ל ועל כך נסובו
 הדברים ב'יחידות' הראשונה.
 המשך, בע"ה, בשבוע הבא.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'
 ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב־4 תשלומים)
 מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב־2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
 'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמו־כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פרשת שמות

ואלה שמות בני־ישראל הבאים מצרימה (א,א)

ההבדל בפשטות בין ספר בראשית לספר שמות, שבספר בראשית מסופר על תולדות האבות והשבטים, שזו ההכנה ליצירת עם־ישראל, ואילו בספר שמות מסופר סיפור יציאת מצרים ונתינת התורה. אבל אם כך, למה התחלת ספר שמות אינה בסיפור יציאת מצרים, שאז נולד עם־ישראל, אלא בגלות מצרים דווקא?

ויש לומר, שאף שבספר שמות מסופר סיפור לידת עם־ישראל ונתינת התורה, אבל ההתחלה של סיפור זה אינה במתן תורה, ואף לא ביציאת וגאולת מצרים, אלא דווקא בגלות מצרים, המסמלת את הירידה ל'מִצְרַיִם' והגבולים של העולם בכלל.

מכיוון שתכלית התורה היא בירור העולם, לכן גם ההכנה למתן תורה היתה על־ידי עבודה בתוך גלות מצרים, באופן שענייני מצרים נכנסו לרשות ישראל, לתחום הקדושה.

(לקוטי־שיחות כרך ל עמ' 253)

ואלה שמות בני־ישראל... שבעים נפש (א,א-ה)

שקולים הן ישראל כצבא השמים. נאמר כאן שמות ונאמר בכוכבים שמות, שנאמר "מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא". אף הקב"ה, כשירדו ישראל למצרים מנה מספרם כמה היו (מדרש רבה)

מספר, מעצם טיבו, מבליט את המכונה המשותף של הדברים הנמנים, ומטשטש את ההבדלים הקיימים ביניהם. לעומת זאת, קריאת שם משקפת את המיוחד והשונה שיש בכל פרט ופרט בפני עצמו. בכל יהודי קיימות שתי הבחינות גם יחד: "מספר" וקריאת "שם". מספר רומז לנקודת היהדות שהיא שווה אצל כל בני־ישראל. קריאת שם רומזת לסגולה וליתרון המיוחדים כל יהודי. לכן התבטאה חיבתו של הקב"ה לישראל בשני דברים אלו, כדי להודיע גודל חיבתם הן מצד נקודת היהדות המשותפת לכולם, והן מצד מעלתו המיוחדת של כל יהודי ויהודי כפרט. ועל־דרך מה שנאמר "מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא".

(לקוטי־שיחות כרך ו, עמ' 7)

שבעים נפש (א,ה)

אצל בני־יעקב נאמר "נפש", לשון יחיד, ואילו בתולדות עשיו (בראשית לו) נאמר "נפשות ביתו", לשון רבים. כי בצד הקדושה מורגשת אימת הקב"ה, ולכן שוררים שם התכללות ואחדות (בדוגמת שני שרים יריבים, שבבואם לפני המלך מתבטלים ממציאיותם ומתאחדים לדעה אחת); ואילו בצד הקליפה שוררים פירוד וריבוי.

(סידור עם דא"ח רסבב)

וימת יוסף וכל אחיו (א,ו)

אף-על-פי שמת יוסף ואחיו – אלוקיהם לא מת (מדרש רבה)

אמנם יוסף ואחיו מתו ונסתלקו מן העולם, אבל המשכת האלוקות שהמשיכו בעולם על-ידי תורתם ועבודתם – לא נתבטלה.

(רמ"ח אותיות, אות צו)

ויעבדו מצרים את בני-ישראל בפרך (א,ג)

הרמב"ם (הלכות עבדים פ"א) מגדיר "עבודת פרך" – עבודה שהיא נטולת קצבה ותועלת. גם כיום רבים 'משועבדים' בעסק פרנסתם, בבחינת 'עבודת פרך'. על-פי תורה אין לו לאדם להיות שקוע ראשו ורובו בעסקיו, ואסור שהעסק ימנע ממנו להתפלל בציבור ולקבוע עיתים לתורה. מלאכה כזו היא בעלת קצבה, כאשר רק שעות מסוימות מוקדשות לה ורק מידה מסוימת של תשומת-לב. אז יש למלאכה זו גם תועלת – היא 'כלי' ראוי להמשכת ברכת ה'.

ומכלל הן אתה שומע לאו. כאשר אדם ששקוע ראשו ורובו במלאכתו – אינו רואה בה קצבה (כי הוא שקוע בה כל-כולו וכל עיתותיו מוקדשות לה), ואף אינו רואה ממנה את התועלת הראויה (כי אינה 'כלי' מתאים לברכת ה').

(ליקוטי שיחות כרך ג עמ' 848)

וימררו את חייהם בעבודה קשה (א,יד)

"וימררו את חייהם" – המצרים ירדו תחילה לחייהם הרוחניים של ישראל (שרק עליהם אפשר להחיל את ההגדרה 'חיים') והערימו קשיים בכל הנוגע לשמירת התורה והמצוות.

"בעבודה קשה" – כאשר העם נכנע ללחץ הרוחני, גרם הדבר בעקיפין לשיעבוד גשמי, "עבודה קשה" כמשמעותה. אם בני-ישראל לא היו נכנעים ללחץ הרוחני, לא היו משתעבדים גם בגשמיות. תופעה זו חוזרת ונשנית במשך כל הגלויות של עמנו.

(ליקוטי שיחות כרך ב עמ' 487)

איש מצרי הצילנו (ב,יט)

משה, מושיעם של ישראל, נולד בשנה המאה ושלושים לירידת יעקב ובניו למצרים (כי יוכבד אימו, שנולדה בין החומות, היתה בת ק"ל בלידתו). דבר זה נרמז במחצית הראשונה של תיבת 'מצרי': מ"צ – בגימטרייה 130.

לאחר מאתיים ועשר שנה שהיו בני-ישראל במצרים, נגאלו על-ידי משה. דבר זה נרמז במחצית השנייה של תיבת 'מצרי': ר"י – בגימטרייה 210. זהו "איש מצרי הצילנו".

(ליקוטי לוי צחק לזוהר, חלק א עמ' א)

כ"ק אדמו"ר הזקן

איך צריך ואיך אפשר

נודע כי כ"ק רבינו הגדול קרא עצמו נכד מורנו הבעש"ט במובן רוחני, וכהא דאמר על הרב הקדוש הצדיק ר' ברוך, כי הוא נכד בשרי, ואני נכד רוחני.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"צ זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע [הרש"ב], סיפר לי, אשר שמע מהוד כ"ק אביו אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע [המהר"ש], אשר שמע מכ"ק אאמו"ר אדמו"ר בעל צמח צדק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ששמע מפי קדש הקדשים, רבינו הגדול, שאמר שהוא מסר את נפשו בפועל כדי שלא ליפרד מתנועה של הבעל-שם-טוב, אפילו לשעה קלה ואפילו רק למראית עין...

מורנו הבעש"ט נ"ע גילה דרך בעבודת השם יתברך ופתח צנור המסירת נפש בעבודה זו. ומורנו רבינו הגדול נ"ע סלל מסילה רחבה בדרך עבודת השם יתברך כהוראת מורנו הבעל-שם-טוב נ"ע ומסר נפשו הקדושה על זה.

במילים קצרות, מורנו הבעל-שם-טוב נ"ע, הראה איך צריכים – לעבוד את השם יתברך.
ומורנו רבינו הגדול נ"ע הראה איך אפשר – לעבוד את השם יתברך.

(כתר שם טוב, הוספות עמ' 256)

בניין היכל ה'

רבינו הגדול נ"ע הניח את היסוד לבניין הענקי חב"ד ישמרהו צורנו ויחזקהו, ובמשך שלושים ושבע שנות נשיאותו, בכוח מסירות נפשו הקדושה והטהורה, בנה את היכל הוי'. ונשיאתו הקדושים, כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים נ"ע, כל אחד בדורו פעל ועשה במסירת נפשו להגדיל ולהאדיר את ההתעסקות בתורה ועבודה.

(ספר השיחות תרצ"א עמ' 256)

מקבל פנימי ועצמי

מורו הרב המגיד קירבו במאוד, ומציע לו אשר יקבע זמן ללמוד עם בנו המלאך הקדוש הרב ר' אברהם בגמרא, פירוש רש"י ותוספות, והמלאך לומד עם הוד כ"ק רבנו הזקן דברי חסידות. ובזמנים ידועים הנה מורם הרב המגיד לומד עמהם.

בהיות הוד כ"ק רבינו הגדול במזוריטש קיבל מזקני התלמידים הקדושים: הרב מנחם מענדל מהאָראָדאָק, הרב פנחס מקאָרעץ, הרב מיכל מזלָאָטשוב, והעולה על כולם הרב הקדוש ר' יחיאל חתן מוריניו הבעל-שם-טוב.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק צמח צדק אומר להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מוהר"ש: הסבא היה מ"ם שנה מקבל פנימי ועצמי, שכל מה שהוא קיבל בנגלה ובנסתר, הכול התעצם אצלו, ואז התחיל כ"ק רבינו הזקן לגלות את התניא במאמרים בשבתות מברכים ובימי המועדים.

(ספר השיחות תש"ח עמ' 198)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת שמות

י"ח בטבת

הפטרה: "הבאים ירש" (ישעיה כז, ו - כח, יג. כט, ככ"ג)¹.

יום שני

כ"ב בטבת

יום ההילולא של הרמב"ם ז"ל. יום התחזקות בלימוד הרמב"ם היומי².

יום רביעי

כ"ב בטבת

יום שלישי בערב, אור ליום רביעי:

הלילה - ליל 'ניתל'³: מה שנוהגים שלא ללמוד⁴

בליל⁵ 'ניטל', ביאר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע הטעם, שהוא "כדי שלא להוסיף חיות" [ב'אותו האיש', שהוא זמן לידתו, ובהולכים בשיטתו עתה⁶]. פעם אמר: "אינני מחבב את המתמידים ששמונה שעות⁷ אלו נוגעות בנפשם". והוא רק עד חצות לילה⁸ (בתל"אביב: 11:40)⁹.

לדעת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו¹⁰ צריך להיות המנהג בכל מדינה לפי הנהג של רוב הגויים (הנוצרים) באותה מדינה¹¹ בזמן הזה בקיום ליל

לומד [ב'ניתל'], וגם לא למיגרס", ולא כאמור ב'רשימות' קודמות, חוברת קעא ס"ג, 'רשימות היומן' עמ' שיג, בשם אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, שאי-הלימוד בניתל אינו שייך ללימוד חסידות. ואולי בדרגת לימוד החסידות של רבותינו נשיאנו הוא עניין אחר, שאין ממנו יניקה, ולכן מסופר ב'רשימות' קעט הנ"ל שהצמח"צ דק למד בלילה זה, אבל כש'הזכירו לו" - הפסיק). ואולי משום כך אמר הרבי פעם אחת שיחה קצרה בליל ניטל (התועודות תש"נ ח"ב עמ' 59).
5) ראה להלן הערה 8.

6) לקוטי שיחות כרך טו עמ' 554.
7) ב'היום יום עם הערות וציונים' ח"א, מציע לפרש זאת, היות ו'סדר נגלה' בליובאוויטש נמשך 8 שעות (קונטרס עץ החיים ס"פ כב), הכוונה שאינו מרוצה מאלה המתעקשים להשלים את מניין השעות גם ביום זה.

8) כ"ק אדמו"ר מהורי"צ, לוח 'היום יום' יז טבת.
צ"ב אם נהגו להימנע מלימוד מתחילת השקיעה (כמנהג 'רוב עדות החסידים' שבלוח דבר בעתו. ובס' נטעי גבריאל שם פ"ב הע' ט' כתב שכן מנהג חב"ד. וכמדומה שכן רגילים לנהוג. ועצ"ע המקור לזה), או מצאת הכוכבים בלבד [וראה ב'התקשרות' גיליון רפג עמ' 18 וגיליון שלג עמ' 19 בנדון. וכל עוד יש ספק בזה, יש לנהוג כדברי הרבי (אג"ק ח"י"ד עמ' שנב): "וכיוון שלעניין ביטול תורה חידוש גדול הוא, ולכן אין לך בו אלא חידוש"]¹².

9) לעניין עונה ראה בשערי ה' ומנהג ה"ד עמ' קלב, ודיון בזה ב'התקשרות' גיליון תש"ו עמ' 18, ומסיק שע"פ אין ראה משם להחמיר בליל טבילה אחר חצות.

10) לקוטי שיחות הנ"ל. ומציין שזה דלא כדמשמע בס' 'דרכי חיים ושלום' סי' תתכ"ה. אג"ק ח"י"ג עמ' קכ. ח"ד הנ"ל.

11) במכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "לשמעונו שבארה"ק ת"ו אין נוהגין בזה כלל (ובטח שמה זה מבר-סמכא ביותר [=ז"א] שהרבי מפקפק בזה) - אם נכונה השמועה, אולי אפשר לומר הטעם, שכיוון שפשטה שם (מלבד תקופות קצרות, כידוע) ממשלת

1) ספר המנהגים עמ' 32. ולהעיר ממאמר ד"ה קדש ישראל דש"פ שמות תרס"ח (המשך תרס"ו עמ' תק"ח. במהדורה החדשה עמ' תרע"א) שנאמר על פסוק מ"דברי ירמיהו" שהוא הפטרת פרשתנו כמנהג הספרדים, וכבר העירו ע"ז במהדורה החדשה. ואולי גם ע"ז נאמר ש"בתורת החסידות מבוארים כמה מנהגים שאינם בנוסח ונוהג חב"ד" (לקוטי שיחות ח"ג עמ' 799 הע' 25).

2) התועודות תשמ"ה ח"ב עמ' 1016.

3) ב'רשימות' קעא, קעט, ב'היום יום' יז טבת ובס' השיחות תש"נ ח"א עמ' 192 נכתב בת"ו (כמו במחזור ויטרי ה' שחיטה סי' פ, בתרומת הדשן סי' קצה, ובד"מ י"ד ס"ו קמח - במהדורות ללא צנזורה. מאידך באג"ק ח"ג עמ' קכ וחי"ד עמ' שנב, ובאגרת שבלקוטי שיחות חט"ו עמ' 545, כמו בס' המנהגים טירנא בהגהות המנהגים סי' יד, בכפתור ופרח פ"י ובלבוש יו"ד שם - נכתב בטי"ת). וכתב הרבי בלקוטי שיחות שם: ניטל - רמז להעדר, וי"א ניתל - מלשון נתלה, הוא [=כינוי ל]זמן לידת אותו האיש. (אולי שניהם ע"פ פירוש תיבת נאטאל בלטינית = לידה).

4) [אבל לומדים את המשניות של האבלים לאחר התפילה]. גם חסידות אין לומדים. בשידור הרדיו בלילה זה (כשחל בחול), שידור שהיה מיועד בקביעות לשיעור התניא שנאמר ע"י הרה"ח ר' יוסף וינברג, הורה לו הרבי לספר סיפורים מרבותינו נשיאנו - כ"ו מגיליון 'כפר חב"ד' מס' 646 עמ' 15 (כאמור ב'רשימות', חוברת קעט ט"ט, 'רשימות היומן' עמ' שסה: "גם דא"ח לא היה [אדנ"ע]

אידם. לפי זה, בארץ הקודש המועד הוא בערב זה.

יום שישי

כ"ד בטבת

יום ההסתלקות-הילולא של כ"ק רבנו הגדול, רבי שניאור-זלמן מלאדי נב"מ זיע"א, בשנת תקע"ג, ומנוחתו-כבוד בעיר האדיטש¹².

כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצלו 'עת רצון' זו, כדי להוסיף:

(א) בלימוד התורה – להוסיף בלימוד תורת הנגלה ותורת הנסתר (תורת החסידות). ללמוד לפחות פרק משניות המתחיל באחת מאותיות שמו הקדוש; וכן מתורת בעל הילולא: סעיף בשולחן-ערוך שלו במקום שליבו חפץ, וכן פרק מספרו

תניא קדישא, וכן עניין בדרושי חסידות שלו, ומה טוב עניין שהוא בעיתו ובזמנו – מתורה-אור לפרשת השבוע¹³.

(ב) בעבודת התפילה – בסידורו השווה לכל נפש [כולל גם לימוד מאמרי חסידות שלו בעניין התפילה, החל מהמאמר 'הקול קול יעקב' שנדפס בהקדמת סידורו].

(ג) בנתינת צדקה, ומה טוב – לעניין השייך לעבודתו המיוחדת של בעל הילולא או למוסדות העוסקים בעבודתו ובעבודת רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו¹⁴.

(ד) לקיים התוועדות של שמחה [ב'יום הילולא רבא' זה, כפשוטו – שמחה גדולה ביותר, הקשורה ב'הילולא' חתונה דווקא... שזה מבטל מלכתחילה את השאלה אודות התוועדות ביום הילולא¹⁵], בה יקבלו עליהם הנאספים החלטות טובות בענייני תורה ומצוות¹⁶.

פשוט, שאם מאיזו סיבה שתהיה לא נעשה ה'נל' או חלקו בימי [כג'כד טבת], צריך להיות תשלומין והשלמה בימים הסמוכים¹⁷.

הישמעאלים, ותלוי בשר של מעלה, לא היה מלכתחילה עניין לניטל שם. ובמילא אין החשש דלהוסיף חיות – אג"ק ח"ג הנ"ל. וכנראה בא רק ללמד זכות, שהרי באג"ק ח"ד הנ"ל מורה פרטים בהנהגה זו לשואל מירושלים ת"ו. ובשיחת כ' כסלו ה'תשל"ז (הנחת הת' סל"ח, בלתי מוגה) נאמר: "תלוי אם יש במקום זה עניין של ע"ז. ולכן במקומות כמו מרוקו ותימן לא נזהרו ב'ניטל', כיוון שאינם קשורים עם הנוצרים" [זאת למרות שהנוצרים (הצרפתים) שלטו במרוקו בדורות האחרונים]. ולכן, בארה"ק שיש הרבה ע"ז וחגאותיהם נערכות ברעש גדול, ברור שיש להיזהר בזה. ואכן בין אנ"ש בארה"ק כיום נפוץ ומקובל להיזהר בזה בפשיטות. וראה קובץ 'מוריה' גיליון קסא ובלוח 'דבר בעתו' ביום זה, בעניין מנהגי ישראל בליל ניטל בכלל, ובארה"ק בפרט.

(12) לוח כולל-חב"ד. ע"ד פרטי מלחמת נפוליאון, בריחת אדמו"ר הזקן מלאדי וההסתלקות בדרך, ראה מכתב אדמו"ר האמצעי ב'ספר התולדות – רבי שניאור-זלמן, רבנו הזקן הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשמ"ו, ח"ד עמ' 1025 ואילך (ועל יסודו יצא לאור הספר 'המסע האחרון' להרב יהושע שי' מונדשיין, ירושלים תשע"ב, עם מסמכים, מפות וציורים רבים), ובקצרה ברשימת הצמח-צדק בס' אגרות-קודש, ברוקלין תשמ"מ, עמ' שכא. צילום המצבה בס' 'ימי חב"ד' ביום זה.

(13) לקוטי-שיחות חכ"א עמ' 296.

(14) ג' העניינים – לקוטי-שיחות, שם, עמ' 276. סה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 270 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286. מוגה.

(15) ובפרט ע"פ המבואר במכתב שבלקוטי-לוי-יצחק (אגרות-קודש, עמ' רמט. רנד) הרמזים בכך 'הילולא רבא' של אדמוה"ז היתה בחודש טבת – שמה מובן עוד יותר איך שהיא עניין של שמחה – לקוטי-שיחות כך כ' עמ' 277-278.

בהתוועדות כ"ד בטבת תשי"ב ('תורת-מנחם – התוועדויות ח"ד עמ' 262) ציווה הרבי לנגן ניגון ד' בבות של אדה"ז, וניגון "נייע ז'וריצי כלופצ'י" (מחסידי אדמו"ר האמצעי).

(16) 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 292.

(17) 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286 הערה 66 – מוגה (ההדגשה במקור).

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש